

Grožnje mokriščem?

- fizično uničevanje (zasipavanje, odlaganje odpadkov),
- obiskovanje (teptanje),
- regulacija vodotokov,
- spreminjanje vodnega režima (izsuševanje)
- njihovo onesnaževanje in
- opuščanje nekaterih kmetijskih dejavnosti, kot je na primer košnja, zaradi česar prihaja do zaraščanja mokrišč z lesno vegetacijo.

Močno jih ogroža **intenzivno kmetijstvo**, saj prihaja do vnosa gnojil, kar lahko posledično spremeni vrstno sestavo.

Naložbo sofinancirata Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija.

Tekst: Petra Muhič
Fotografije: Petra Muhič, Primož Glogovčan, Andreja Škvarč, Jasna Mulej, Brane Vreš (naslovnica)
Ilustracije: Marija Prelog, Petra Muhič
Oblikovanje in tisk: Birografika BORI d.o.o.
Ljubljana, oktober 2019

www.malabarja-marja.si

»Kjer je voda pregloboka za sproščeno hojo, vendar preplitva za plavanje«
(Symoens, 1995)

Kaj lahko storimo za ohranjanje mokrišč?

Voda, ki je prisotna v mokriščih, zaradi zaraščanja postopoma izginja in posledično se mokrišča izsušujejo.

Kjer so bile naravne hidrološke razmere porušene (drenažni jarki), je zaraščanje hitrejše. Spremenjene hidrološke razmere in nasipavanja z različnimi tipi zemljine so pogosto vzrok izginjanja mokrišč. Poleg tega odsotnost rabe pospešuje zaraščanje z lesnimi in tujerodnimi vrstami rastlin.

S ponovno vzpostavitvijo primerne vodnega režima, z rednim odstranjevanjem lesne zarasti in odstranjevanjem tujerodnih invazivnih rastlinskih vrst preprečimo izsuševanje in posledično izginjanje mokrišč.

Velik vpliv na mokrišča ima tudi kmetijstvo. S prilagojeno kmetijsko prakso, npr. časovno prilagojena košnja in paša, ter odstranjevanjem lesne zarasti jih lahko ohranjamo.

Izboljšanje stanja bazičnih nizkih in prehodnih barij v osrednji Sloveniji in na Gorenjskem

Zakaj ime **MARJA**?

Ime Marja je sestavljenka iz besed mala barja. Projekt naslavlja manjša barja in mokrotne travnike, ki skupaj tvorijo pomembno mrežo mokrišč. V okolju so nekoliko manj opazna zaradi svoje dimenzije, a kljub njihovi majhnosti, se v njih odvija pestro in zelo raznoliko življenje.

Zaradi svoje edinstvenosti predstavljajo življenjski prostor nekaterim redkim in ogroženim rastlinskim in živalskim vrstam, kot je na primer metulj barjanski okarček in orhideja Loeselova grezovka, ki sta tarčni vrsti projekta.

Zelo pomembna funkcija mokrišč je:

- njihova zaloga pitne vode,
- izjemna čistilna sposobnost in
- delujejo kot naravna čistilna naprava - vodo očistijo tudi škodljivih snovi, ki jih v okolje spušča človek, vendar pa ne morejo sprejemati neomejenih količin škodljivih snovi.

Skupna značilnost malih barj je stalno ali občasno prisotna talna voda zaradi česar predstavljajo edinstveno življenjsko okolje na katerega se prilagodijo rastlinske in živalske vrste.

Projekt obravnava tri različne evropsko pomembne habitatne tipe in dve kvalifikacijski vrsti, ki sta vezani na barja in mokrotne travnike:

- bazična nizka barja,
- prehodna barja,
- travnike s prevladujočo stožko na karbonatnih, šotnih in glineno-muljastih tleh,
- barjanski okarček in
- Loeselova grezovka.

Vsi so ogroženi in ranljivi, stanje njihove ohranjenosti pa ima trend slabšanja.

Projektna območja se nahajajo v okolici:

- Bleda,
- Trzina,
- Grosupljega,
- Velikih Lašč in
- Krimskega hribovja.

Cilj projekta je izboljšati njihovo stanje ohranjenosti na desetih območjih Natura 2000 v osrednji Sloveniji in na Gorenjskem.

Mokrišča delujejo kot spužva, ki ob večjih nalivih zadržujejo vodo in s tem preprečujejo nastanek poplav v urbanih okoljih.

Po drugi strani v sušnem obdobju oddajajo vlago, ki jo zadržujejo in s tem hladijo okolico ter ustvarjajo prijetno mikroklimo.

Za zagotovitev ciljev projekta so predvidene različne **akcije**:

- odstranjevanje zarasti,
- odstranjevanje invazivnih tujerodnih rastlinskih vrst,
- izboljšanje vodnega režima,
- prilagojena kmetijska praksa,
- odkupi zemljišč za naravovarstvene namene in
- obveščanje in ozaveščanje o pomenu mokrišč.

Na skupno 53,7 ha površine bomo z ukrepi:

- odstranjevanja zarasti,
- odstranjevanja invazivnih tujerodnih vrst in
- vzpostavitev primerne kmetijske prakse

izboljšali stanje ohranjenosti tarčnih habitatnih tipov in vrst.

Na skupno 11,3 ha površine bomo z:

- izboljšanjem vodnega režima in
- odstranitvijo večje zarasti

omogočili obnovitev tarčnih habitatnih tipov in vrst.

Ljudje mokrišča poimenujemo različno, kot je npr. log, loka, kal, mlaka, barje, blata, blatnik, breg, čret, muzgalnica, luže, gložje, virtnica, dobrava.

